

Karkeproat over vrede

Een jubileum met een rouwrandje.

Dit jaar viert Israël het 70 jarig bestaan. In 1948 moest de nog jonge natie zich verdedigen tegen een aanval van de buurlanden. Het verhaal, zoals wij dat hoorden, was dat de Arabische legers de joden wel even de zee in zouden drijven. Het was daarom beter dat de Palestijnse bewoners, gedurende de gevechtshandelingen, veiligheid zouden zoeken in de buurlanden. (Libanon, Jordanië) om daarna weer terug te keren. Dat is echter nooit gebeurd. De Palestijnen bleven in de kampen, in ballingschap de VN ontfermde zich enigszins over hen. De tenten werden stenen huizen en de PLO werd hun spreekbuis.

In Europa waren we blij dat het kleine leger van Israël de aanvallen van de grote vijandelijke legers had afgeslagen. We hadden sympathie voor de mensen die, vanuit de concentratiekampen van Europa gekomen, nu de kans hadden te vechten voor een bestaan. David versloeg Goliath opnieuw. De felicitaties van onze regering verhulden dat we eerder het Joodse volk aan haar lot over hadden gelaten. Er was openlijke bewondering voor de militaire prestaties van het leger. Ze hadden hun grenzen prima verdedigd. Daar werden heel wat reportages aan gewijd. Toen was nog niet zichtbaar was er binnen de grenzen van Palestina was gedaan. We durfden geen kritiek op de staat Israël te hebben en zeker niet op de wijze waarop gestreden was. De Palestijnen leken op de NSB-ers die op dolle dinsdag de benen namen richting Duitsland. Daar hoefde je dus geen medelijden mee te hebben, dachten we. De geschiedenis leert echter dat al op de eerste dagen hele Palestijnse dorpen leeg gemaakt werden waarna de bulldozers het platwalsten. De vele Palestijnen die niet weg wilden werden verjaagd of gedood. (ze gingen dus niet allemaal vrijwillig naar de kampen) Kerken van Palestijnse christenen werden vernielt, dorpen verdwenen van de aardbodem. Veel toen gevluchte families koesteren nog steeds de huissleutel van hun verdwenen huis. Dat hoorden we pas veel later.

“Israël is Gods wonder” zo klonk het in veel Europese landen en kerken. Voor de Palestijnen is wat in 1948 gebeurde “de naqba”, “de ramp”. Sinds die tijd is er een verbitterde strijd ontbrandt in de media, in de politiek. Vanuit een schuldgevoel over 40-45 heeft de internationale politiek Israël haar gang laten gaan met een politiek van landjepik en steeds nieuwe regels om de Palestijnen en niet-joodse inwoners van het land als tweederangsburgers neer te zetten. Er ontstond een klimaat waarin je wel gedwongen werd partij te kiezen en groepen steeds meer tegenover elkaar kwamen te staan. Haviken en hard-liners bepalen steeds meer het beleid. Het zwart-wit denken overheerst.

Toch zijn er plekken in het land waar mensen, kleinschalig, het verschil proberen te maken. Een kibbutz en een Palestijns dorp ernaast hebben één school waar de kinderen de ene week in het Arabisch en de andere week in het Iwriet (het modern Hebreeuws) les krijgen. Zo leren die kinderen met elkaar samen te leven om burgers te worden van “het nieuwe land”. Zo bouw je aan begrip en herkenning vanaf de basis maar soms lijkt het vechten tegen de bierkaai, de publieke opinie, want als deze kinderen van school af komen, belanden ze in de harde wereld: De joodse kinderen moeten in het leger gaan dienen en ironisch genoeg komen ze dan vaak terecht bij de afdeling die Palestijnen

bespioneert (want ze spreken vloeiend arabisch en kennen de cultuur). Hun Palestijnse klasgenoten worden veelal werkloos vanwege de restricties die de regering heeft opgelegd.

Ooit ben ik met een stel collega's in de Palestijnse gebieden geweest om te onderzoeken of er mogelijkheden waren om de Palestijnen mee te laten genieten van de stroom toeristen die elk jaar naar "het heilige land" afreizen. We zouden in gesprek met een burgemeester in een dorp. De burgemeester stond ons aan de kant van de weg op te wachten omringd door volle vuilniszakken. Een paar jongetjes van een jaar of 10 pakten meteen stenen op om de bus te bekogelen want de bus had een Israëlisch kenteken. De burgemeester zag dat en bestrafte de knulletjes. Was dat "macht der gewoonte" geworden? Een kentekenplaat bepaalt of je vriend of vijand bent? Hoeveel ellende is er al gebracht met zo'n kentekenplaat? Hoever zit het "zwart-wit denken" gegrift in het geheugen? De meurende vuilniszakken lagen al een aantal weken in de brandende zon wegens een conflict met de ophaaldienst van de Israëli's. De Palestijnse vuilnismannen mochten er geen vuilnis ophalen want hun vrachtwagens mochten niet meer langs de controlepost van het leger. Die regel werd met wapens gehandhaafd. Israël zou nu het vuilnis komen ophalen maar "om administratieve redenen" was dat al weken niet gedaan. U begrijpt dat zo'n ogenschijnlijk klein probleem tot een geweldige ergernis kan uitgroeien. We werden ontvangen in een keurig en brandschoon huis en hadden een lang gesprek met de burgemeester. Hij was boer en had veel last van de nieuwe hekken en muren die over zijn land waren gebouwd om de illegale nederzetting verderop te beschermen. Het dorp wilde graag een hotel bouwen; dat zou werkgelegenheid opleveren. De plannen waren er maar voor de vergunningen bleven ze afhankelijk van de welwillendheid van de Israëli's om de bussen met toeristen snel langs de controleposten te laten. Konden wij, vanuit Europa, daar misschien wat aan doen? Wat frustrerend moet het zijn als je op zoveel manieren geremd wordt in je ontwikkeling!

Dat is het rouwrandje bij dit jubileum. Israël staat onder een geweldige druk omdat het in het Midden-Oosten ligt waar altijd groepen elkaar het licht in de ogen niet gunnen en altijd wel een groep naar de wapens grijpt. Bovendien ziet men Israël als een verlengstuk van "het Westen" dat zich in de geschiedenis onderscheiden heeft door vooral aan het eigen belang te denken. Het Westen heeft wel een paar keer geprobeerd vredesbesprekingen te voeren. (Oslo, camp David, etc) maar de afspraken werden niet nagekomen. Dat had vaak te maken met verharding en domheid van leiders aan beide kanten. Nu zitten we in een "pat-stelling", we kunnen niet vooruit en niemand gaat winnen. Als er niet een menswaardig bestaan geboden kan worden aan alle inwoners van "het heilige land" zal er altijd onvrede blijven. Het is wrang dat juist in het land van de bijbel de verschillen zo schrijnend zijn. Misschien is dat wel de les van de geschiedenis: het kwaad groeit makkelijker dan het goede. Kapot maken is makkelijker dan heel maken. Het vraagt wijze mensen om het goede te vinden en op te bouwen. Wijze leiders wens ik Israël en haar bureu; dat is mijn heilwens bij dit jubileum. Tenslotte een vers geschreven door Huub Oosterhuis (de vader van Trijntje)

Geef vrede, Heer, geef vrede, bekeer ons felle hart. Deel ons uw liefde mede, die onze boosheid tart, die onze mond leert spreken en onze handen leidt. Maak ons een levend teken: uw vrede wint de strijd!

dsdenhollander@outlook.com